

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1

Lege pentru modificarea și completarea unor acte normative

Secțiunea a 2-a

Motivul emiterii actului normativ

2.1. Sursa proiectului de act normativ

Inițiativa Ministerului Justiției

2.2. Descrierea situației actuale

I. Potrivit art. 216 alin. (1)-(3) din Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor, cu modificările și completările ulterioare, „(1) Judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți, precum și personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor pot fi menținuți în funcție până la vârsta de 70 de ani. După împlinirea vârstei de 65 de ani, menținerea în activitate a acestora se realizează numai cu avizul anual al secției corespunzătoare a Consiliului Superior al Magistraturii sau al conducătorului instituției, după caz.

(2) Reîncadrarea în funcția de judecător sau procuror a foștilor judecători sau procurori eliberați din funcție prin pensionare se face fără concurs la instanțele sau, după caz, la parchetele de pe lângă acestea în cadrul cărora au dreptul să funcționeze potrivit gradului profesional avut la data pensionării. Reîncadrarea se face numai la instanțe sau parchete care nu pot funcționa normal din cauza numărului mare al posturilor vacante ori din alte cauze obiective și numai dacă judecătorul sau procurorul a fost eliberat din funcție prin pensionare în ultimii 3 ani anterior reîncadrării. Pe perioada reîncadrării, cuantumul pensiei de serviciu se reduce cu 85%. Prevederile prezentului alineat se aplică în mod corespunzător și celui alt personal prevăzut la alin. (1).

(3) Reîncadrarea în funcție se face cu respectarea competenței prevăzute de lege pentru numirea în aceste funcții”.

La acest moment, sistemul justiției se confruntă cu un deficit major de personal la nivelul multor instanțe și parchete, astfel încât magistrații pensionari reprezintă o resursă umană importantă ce poate fi valorificată, măcar temporar, pentru asigurarea personalului necesar. Aceste persoane se bucură de o experiență majoră care poate fi utilizată în mod eficient, prin modificarea textului legal care prevede posibilitatea reîncadrării acestora în cadrul instanțelor și parchetelor pe o perioadă limitată de la eliberarea din funcție prin pensionare.

II. În ceea ce privește Administrația Națională a Penitenciarelor, menționăm că, în prezent, aceasta se confruntă cu un deficit sever de personal. Astfel, dintr-un număr total de 16.041 de posturi prevăzute doar 13.221 sunt ocupate, ceea ce conduce la un număr de 2.820 de posturi vacante.

Această lipsă de personal se manifestă într-un sistem care asigură executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate de către un număr de 24.544 de persoane private de libertate, ceea ce plasează România într-o zonă critică în ceea ce privește raportul dintre personalul angajat și persoanele private de libertate aflate în custodie.

În paralel, efectele actelor normative care limitează ocuparea posturilor vacante din sectorul bugetar au blocat inclusiv posibilitatea de a angaja din sursă externă personal nou, cu excepția posturilor unice. Deși măsura este fundamentată pe considerente de echilibru bugetar, aplicarea ei uniformă în sistemele de ordine publică și securitate națională are un impact disproporționat cu potențial de a afecta funcționarea efectivă și continuă a Poliției Penitenciare.

În susținerea soluției propuse, sunt de evidențiat următoarele argumente suplimentare:

În perioada 01.01 - 26.06.2025 s-au înregistrat:

- 156 de ieșiri din sistem prin pensionare;
- 32 de ieșiri din sistem prin demisie;
- niciun post scos la concurs din sursă externă.

În pofida faptului că au existat 393 de noi încadrări, toate ca urmare a concursurilor care au debutat în anul 2024, acestea nu susțin exigența imperativă de a acoperi necesarul de personal, inclusiv a celui care va părăsi sistemul până la finele anului în curs.

2.3. Schimbări preconizate

I. Prin modificarea Legii nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor, se asigură implementarea punctului 36 din Capitolul „Justiție” al Programului de Guvernare 2025-2028, care prevede: „Utilizarea eficientă a resursei umane calificate din domeniul judiciar, prin reintegrarea magistraților pensionari în activitate și diminuarea astfel a cheltuielilor statului cu plata pensiilor ocupaționale, prin majorarea perioadei de revenire în sistem de la 3 ani la 7 ani”

II. Măsura prevăzută expres în Programul de Guvernare - privind reîncadrarea polițiștilor de penitenciare cu diminuarea la 15% a pensiei, într-un termen de cel mult 7 ani de la data ieșirii din sistem, ca urmare a pensionării - este nu doar oportună, ci și necesară. Aceasta oferă o soluție flexibilă, sustenabilă și imediat aplicabilă pentru diminuarea deficitului de personal și pentru asigurarea continuității operaționale în unitățile penitenciare.

Reîncadrarea personalului cu experiență prezintă o serie de avantaje obiective fundamentate instituțional:

- expertiză profesională certificată: personalul pensionat a acumulat un nivel înalt de competență operațională, fiind familiarizat cu specificul instituțional - regimurile de detenție, managementul incidentelor, cultura organizațională;
- reducerea semnificativă a investiției de timp pentru formarea profesională inițială: reîncadrarea foștilor polițiști de penitenciare presupune un efort minim de reinstruire, comparativ cu personalul nou angajat, ceea ce generează economii semnificative la nivel de formare inițială (timp), dar și logistică;
- adaptabilitate imediată: foștii angajați cunosc deja cultura organizațională, regulamentele interne, structura operațională a unităților și dinamica echipelor, ceea ce permite o reluare rapidă a activității în parametri funcționali optimi;
- redresarea temporară a capacității instituționale: măsura propusă permite consolidarea corpului profesional până la momentul în care constrângere bugetară și cadrul legal vor permite reluarea recrutărilor din sursa externă.

Din perspectiva funcționării sistemului administrației penitenciare, reîncadrarea personalului pensionat poate contribui direct la:

- evitarea riscului de condamnări internaționale pentru încălcarea standardelor minime privind supravegherea și tratamentul persoanelor private de libertate, în special în contextul monitorizării continue de către CEDO;

- reducerea volumului de ore suplimentare efectuate de personalul activ, în prezent greu de compensat din lipsa resurselor umane;
- menținerea unui climat de siguranță operativă și disciplină în unitățile penitenciare;
- asigurarea eficientă a demersurilor de reintegrare socială;
- creșterea capacității de asigurare a intervențiilor în cazuri de criză, revoltă sau urgență medicală, unde prezența unui personal experimentat este esențială.”

III. Referitor la modificarea propusă în ceea ce privește condițiile de decontare a chiriei pentru polițiștii de penitenciare, în situația în care persoana are o locuință la mai puțin de 70 km de locul de muncă, considerăm că sunt valabile aceleași rațiuni pentru care nu poate beneficia de decontarea chiriei în localitatea respectivă. Aceasta cu atât mai mult cu cât există situații de aplicare în mod abuziv a acestor dispoziții, respectiv situații în care persoana nu are o locuință în acea localitate, dar are o locuință la granița cu acea localitate sau într-o localitate foarte apropiată, unde se poate deplasa fără mari cheltuieli, chiar prin transportul în comun. Din aceste motive care țin de necesitatea aplicării corecte a legii și a evitării unor aplicări abuzive, dar și pentru a realiza unele economii de ordin bugetar care s-ar face ca urmare a eliminării unor decontări nejustificate, se propune modificarea textului legal care stabilește condițiile de acordare a dreptului la decontarea chiriei pentru polițiștii de penitenciare.

IV. Potrivit art. 1 din Legea nr. 351/2018 privind finanțarea activității Administrației Naționale a Penitenciarelor și a unităților subordonate, Administrația Națională a Penitenciarelor este o instituție publică finanțată din venituri proprii și subvenții acordate de la bugetul de stat.

Întrucât bugetul aprobat pentru sistemul penitenciar în anul 2025, conform Legii nr. 9/2025 privind bugetul de stat, nu asigură fondurile necesare acoperirii integrale a cheltuielilor de personal până la sfârșitul anului curent, fiind asigurată finanțarea acestora doar pentru primele zece luni ale anului 2025, apare ca necesară identificarea altor surse de finanțare a cheltuielilor de personal.

Astfel, pentru acoperirea integrală a cheltuielilor de personal până la sfârșitul anului curent se propune ca suma prevăzută de art. 6 alin. (1) din Legea nr. 374/2013 privind utilizarea sistemelor destinate blocării și întreruperii radiocomunicațiilor în perimetrele unităților din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor, cu modificările și completările ulterioare, care constituie deja venituri proprii ale ANP potrivit art. 6 alin. (3) din aceeași lege, să poată fi folosite nu doar pentru:

- acoperirea costurilor ocazionate de achiziționarea serviciilor destinate blocării și întreruperii radiocomunicațiilor în perimetrele unităților din sistemul penitenciar, precum și servicii de consultanță și proiectare; și

- achiziționarea altor servicii, echipamente sau sisteme de detecție, identificare și localizare, după caz, care să contribuie la diminuarea utilizării de către persoanele private de libertate a serviciilor de comunicații electronice furnizate prin intermediul undelor radio;

ci și pentru:

- cheltuieli de personal, potrivit necesităților instituționale identificate, cu aprobarea ordonatorului principal de credite.

2.4. Alte informații*)

Nu e cazul.

Secțiunea a 3-a Impactul socioeconomic

3.1. Descrierea generală a beneficiilor și costurilor estimate ca urmare a intrării în vigoare a actului normativ					
3.2. Impactul social <i>Nu e cazul.</i>					
3.3. Impactul asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului <i>Nu e cazul.</i>					
3.4. Impactul macroeconomic					
3.4.1. Impactul asupra economiei și asupra principalilor indicatori macroeconomici					
3.4.2. Impactul asupra mediului concurențial și domeniul ajutoarelor de stat <i>Nu e cazul.</i>					
3.5. Impactul asupra mediului de afaceri <i>Nu e cazul.</i>					
3.6. Impactul asupra mediului înconjurător <i>Nu e cazul.</i>					
3.7. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva inovării și digitalizării <i>Nu e cazul.</i>					
3.8. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva dezvoltării durabile <i>Nu e cazul.</i>					
3.9. Alte informații <i>Nu e cazul.</i>					
Secțiunea a 4-a Impactul financiar asupra bugetului general consolidat atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani), inclusiv informații cu privire la cheltuieli și venituri					
- în mii lei (RON) -					
Indicatori	Anul curent	Media pe cinci ani			
1.	2025	2027	2028	2029	
4.1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:					
a) buget de stat, din acesta:					
(i) impozit pe profit					
(ii) impozit pe venit					
(iii) contribuții de asigurări					
b) bugete locale					
(i) impozit pe profit					
c) bugetul asigurărilor sociale de stat					
(i) contribuții de asigurări					
d) alte tipuri de venituri					
Se va menționa natura acestora					
4.2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:					
a) buget de stat, din acesta:					
(i) cheltuieli de personal					
(ii) bunuri și servicii					

b) bugete locale:					
(i) cheltuieli de personal					
(ii) bunuri și servicii					
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:					
i) cheltuieli de personal					
ii) bunuri și servicii					
d) alte tipuri de cheltuieli Se va menționa natura acestora					
4.3. Impact financiar, plus/ minus, din care:					
a) buget de stat					
b) bugete locale					
c) bugetul asigurărilor sociale de stat					
4.4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare					
4.5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare					
4.6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare					
4.7. Prezentarea, în cazul proiectelor de acte normative a căror adoptare atrage majorarea cheltuielilor bugetare, a următoarelor documente: a) fișa financiară prevăzută la art. 15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, însoțită de ipotezele și metodologia de calcul utilizată; b) declarație conform căreia majorarea de cheltuială respectivă este compatibilă cu obiectivele și prioritățile strategice specificate în strategia fiscal-bugetară, cu legea bugetară anuală și cu plafoanele de cheltuieli prezentate în strategia fiscal-bugetară.					
4.8. Alte informații					
Secțiunea a 5-a Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare					
5.1. Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ <i>Nu e cazul.</i>					
5.2. Impactul asupra legislației în domeniul achizițiilor publice <i>Nu e cazul.</i>					
5.3. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația UE (în cazul proiectelor ce transpun sau asigură aplicarea unor prevederi de drept UE) 5.3.1. Măsuri normative necesare transunerii directivelor UE <i>Nu e cazul.</i>					
5.4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene <i>Nu e cazul.</i>					
5.5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente asumate <i>Nu e cazul.</i>					
5.6. Alte informații <i>Nu e cazul.</i>					

Secțiunea a 6-a Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ
6.1. Informații privind neaplicarea procedurii de participare la elaborarea actelor normative Nu este cazul
6.2. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate Nu e cazul.
6.3. Informații despre consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 635/2022 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative: Nu e cazul.
6.4. Informații privind puncte de vedere/opinii emise de organisme consultative constituite prin acte normative Nu e cazul.
6.5. Informații privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi Proiectul de act normativ va fi supus avizării Consiliului Superior al Magistraturii, Consiliului Legislativ și Consiliului Economic și Social.
6.6. Alte informații Nu e cazul.
Secțiunea a 7-a Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ
7.1. Informarea societății civile cu privire la elaborarea proiectului de act normativ Au fost respectate prevederile Regulamentului privind procedurile, la nivelul Guvernului, pentru elaborarea, avizarea și prezentarea proiectelor de documente de politici publice, a proiectelor de acte normative, precum și a altor documente, în vederea adoptării/aprobării, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 561/2009. Proiectul de act normativ se inițiază cu respectarea procedurilor aplicabile pentru asigurarea transparenței decizionale prevăzute de Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată, cu modificările și completările ulterioare, fiind publicat pe site-ul MMFTSS în data de...
7.2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice Nu e cazul.
Secțiunea a 8-a Măsurile privind implementarea, monitorizarea și evaluarea proiectului de act normativ
8.1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ Nu e cazul.

8.2. Alte informații

Nu e cazul.

WWW.LUMEAJUSTITIEI.RO

Față de cele prezentate, a fost elaborat prezentul proiect de **Lege pentru modificarea și completarea unor acte normative.**

Ministrul Justiției
Radu MARINESCU

AVIZAT:

VICEPRIM - MINISTRU
Marian NEACȘU

Ministrul Investițiilor și Proiectelor Europene
Dragoș-Nicolae PÎSLARU

Ministrul Finanțelor
Alexandru NAZARE